

A 1742/tillväxt**Behandlas i** Utskottet för tillväxt och utveckling i Norden

Utskottet för tillväxt och utveckling i Nordens betänkande över

**Medlemsförslag
om ömsesidigt godkännande av utbildning och yrkesmässiga
kvalifikationer inom parallella arbetsområden****Förslag**

Utskottet för tillväxt och utveckling i Norden föreslår att

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att ingå en överenskommelse om att automatiskt erkänna varandras högre utbildningar, på liknande sätt och enligt samma principer som motsvarande ingångna avtal inom Baltic Council of Ministers, respektive Beneluxunionen.

att Nordiska ministerrådet går i dialog med Baltic Council of Ministers och Beneluxunionen, kring deras tankar om att ingå ett avtal om automatiskt erkännande av högre utbildningar mellan Norden, Benelux och de baltiska staterna.

att Nordiska ministerrådet, liksom Baltic Council of Ministers och Beneluxunionen, undersöker hur man skulle kunna skapa ett system för automatiskt erkännande också av yrkeskvalifikationer för reglerade/auktoriserade yrken.

att Nordiska ministerrådet utvecklar redskap för att i dialog med branschorganisationer i Norden, få till en process för erkännande också av branschreglerade yrkeskvalifikationer.

Bakgrund

Ved automatisk at anerkende nordiske borgeres uddannelse og erhvervsmæssige kvalifikationer inden for parallelle arbejdsområder fjernes en alvorlig grænsehindring i Norden. På den måde kommer man nemlig ud over forskelle i valideringsprocesser, effektiviserer administrationen og øger beskæftigelsen.

Problemet er, at de erhverv, der reguleres i de forskellige nordiske lande, ofte reguleres forskelligt. Det betyder for eksempel, at en uddannelse, der opfylder kravene i et bestemt land, ikke altid opfylder kravene i andre nordiske lande.

Det er i dag op til de enkelte myndigheder at vurdere ansøgers uddannelses- og er-

hvervsmæssige baggrund i forhold til landets lovregulerede erhverv. Myndigheden kan stille krav til den enkelte ansøger om yderligere uddannelse eller erhvervs erfaring.

Disse krav kan i praksis være så omfattende og sagsbehandlingen så kompleks og langtrukket, at det svarer til et afslag.

Alene i Sverige-Danmark afholder de komplekse valideringsprocesser ca. 25.000 personer fra at pendle over Øresund. Det er en af konklusionerne i Damvad Analytics' rapport fra 2017 "Samhällsekonomska analys av gränshinder Kostnader för Greater Copenhagen".

Damvad Analytics skriver desuden, att "ett flertal studier har påvisat vilken nytta förbättrade valideringsprocesser har för samhällsekonomin som helhet. I en rapport av Svenskt Näringsliv (2016) beskrivs att två konkreta reformförslag för snabbare validering av utländsk arbetskraft kan medföra en årlig ökad svensk produktionsnivå motsvarande 350 MSEK samt ökade skatteintäkter på 200 MSEK. En casestudie av Copenhagen Economics från år 2012 visar att avlägsnandet av skillnader i valideringskrav, samt andra arbetsmarknadshinder, ger en sysselsättningsökning med 700 personer i hela regionen, vilket motsvarar ett samhällsvärde på 300-400 miljoner DKK per år."

Utskottets synpunkter

Utskottet ställer sig positivt till Mittengruppens förslag, men påpekar att man behöver skilja mellan (högre) utbildningar å ena sidan, och yrkesmässiga kvalifikationer å den andra. Dessutom behöver man skilja på sådana yrkeskvalifikationer som är legitimerade/auktorerade och sådana som är branschreglerade. Sistnämnda kategori har länderna/lagstiftarna väldigt lite inflytande över, även om man naturligtvis kan utöva påtryckningar eller tillhandahålla frivilliga samtal mellan olika branschaktörer.

Nordiska ministerrådets Gränshinderråd genomförde under 2016 ett antal dialogmöten mellan arbetsmarknadens parter. I dessa samtal framkom att branschföreträdare var intresserade av att arbeta tillsammans med att motverka branschreglerade krav som skapar skadliga gränshinder. Byggsektorn pekades ut som ett lämpligt pilotområde där man kunde igångsätta ett konstruktivt arbete i denna anda. Uppföljningen av detta ligger nu hos Nordiska ministerrådet (utbildningssektorn).

Vad gäller automatiskt erkännande av utbildningar, så har det visat sig att såväl Baltic Council of Ministers som Beneluxunionen, under 2018 ingått avtal om att automatiskt erkänna varandras utbildningar. Detta efter många år av omständligt valideringsarbete och kompletteringsbehov, som till slut resulterat i en systemtrötthet och insikten om att även om utbildningarna skiljer sig åt, så är motsvarande utbildningar i grannländerna kvalitativt acceptabla. Således ingick ministrarna avtal baserade på tillit snarare än kontroll.

Beneluxunionen har i och med detta antytt ett intresse för att utvidga avtalet till att omfatta även de baltiska staterna och kanske Norden.

De baltiska staterna kommer samtidigt att påbörja ett arbete där man försöker finna formerna för att automatiskt också erkänna reglerade yrkesmässiga kvalifikationer. Man inser att detta kommer att innebära ett större arbete och fler problem, men ambitionen finns såväl i Baltikum som i Beneluxländerna.

Med tanke på såväl Arjeplogavtalet, som de nordiska ländernas långa tradition för samarbete och höga grad av tillit till varandras länder och system, anser utskottet att det borde krävas synnerligen tunga skäl för att inte Norden, i samma anda som Baltic Council of Ministers och Beneluxunionen, kunde ingå tillitsbaserade avtal rörande i första hand högre teoretiska utbildningar, men att även se på möjligheten att på sikt inbegripa reglerade yrkeskvalifikationer.

I Nordiska ministerrådets handlingsplan för mobilitet, 2019-2021 står det att man ska "säkerställa att ömsesidigt erkännande av utbildningar, yrkeskvalifikationer och auktorisationer förs i mål, vilket innebär att likvärdiga utbildningar i de nordiska länderna i störst möjliga utsträckning erkänns automatiskt".

Utskottet noterar med glädje dessa ambitioner från ministerrådets sida, och ser därför detta förslag från Nordiska rådets sida som en understödjande påstötning.

Utskottet förutsätter även att ett automatiskt erkännande av utbildningar, och på sikt kanske även yrkeskvalifikationer, är i linje med EUs ambitioner, samt att det faktum att Baltic Council of Ministers kunnat ingå ett avtal om detta 2018, också innebär att det inte föreligger några EU-rättsliga hinder för Norden att göra på motsvarande sätt.

För att säkerställa en bred uppslutning kring detta förslag, sände Nordiska rådets Utskott för Tillväxt och Utveckling, betänkandet på remiss till Utskottet för Kunskap och Kultur (UKK). UKK behandlade frågan på sitt möte i juni 2019, och beslutade att ställa sig bakom förslaget till betänkande. Utskottet för Kunskap och Kultur framhöll samtidigt vikten av att tydliggöra vilka examensbevis som redan i dag är automatiskt godkända (exempelvis genom Arjeplogavtalet), samt vikten av att involvera branscherna i de delar som rör branschreglerade yrken.

Helsingfors, den 3 september 2019

Eveliina Heinaluoma (sd)
Freddy André Øvstegård (SV)
Helge André Njåstad (FrP)
Heli Järvinen (gröna)
Joakim Strand (sv)
Juhana Vartiainen (saml)
Linda Ylivainio (C)
Lulu Ranne (saf)

Maria Nilsson (L)
Mikael Staffas (Lib)
Nils Aage Jegstad (H)
Pyry Niemi (S)
Ruth Mari Grung (A)
Solveig Sundbø Abrahamsen (H)
Stein Erik Lauvås (A)
Torhild Bransdal (KrF)